

Βιοποικιλότητα, χρήση γης και δασοκομία

Η ΕΕ έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σε διεθνές επίπεδο όσον αφορά την αναζήτηση λύσεων για την απώλεια της βιοποικιλότητας, την αποψίλωση των δασών και την κλιματική αλλαγή. Η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον και την ανάπτυξη το 1992 αποτέλεσε ένα σπουδαίο βήμα προόδου, χάρη στην έγκριση της Σύμβασης για τη Βιολογική Ποικιλότητα. Η συμφωνία του Παρισιού του 2015 για την κλιματική αλλαγή επισημαίνει πόσο σημαντική είναι η διασφάλιση της ακεραιότητας όλων των οικοσυστημάτων και της προστασίας της βιοποικιλότητας. Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η Επιτροπή πρότεινε μια νέα στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, η οποία έχει ως στόχο να θέσει τη βιοποικιλότητα της Ευρώπης σε τροχιά ανάκαμψης έως το 2030. Η εν λόγω στρατηγική περιλαμβάνει νόμο για την αποκατάσταση της φύσης, με σκοπό την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων που έχουν υποστεί ζημίες και την επαναφορά της φύσης σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Νομική βάση

Άρθρα 3, 11, και 191-193 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γενικό πλαίσιο

Η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον και την ανάπτυξη, που έλαβε χώρα στο Ρίο ντε Τζανέιρο το 1992, οδήγησε στη σύναψη της σύμβασης-πλαisiού των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC) και της Σύμβασης για τη Βιολογική Ποικιλότητα (CBD), καθώς επίσης και στην έγκριση της Διακήρυξης του Ρίο, μιας Δήλωσης Αρχών για τα Δάση και του προγράμματος δράσης «Ατζέντα 21». Την CBD συμπληρώνουν δύο σημαντικά πρωτόκολλα: το Πρωτόκολλο της Καρθαγένης για τη βιοασφάλεια, που εγκρίθηκε το 2000 και τέθηκε σε ισχύ το 2003, αποσκοπεί στην προστασία της βιοποικιλότητας από τους ενδεχόμενους κινδύνους που ενέχουν οι έμβιοι τροποποιημένοι οργανισμοί οι οποίοι προκύπτουν από τη σύγχρονη βιοτεχνολογία· το Πρωτόκολλο της Ναγκόγια για την πρόσβαση σε γενετικούς πόρους και τον καταμερισμό των πλεονεκτημάτων, που εγκρίθηκε το 2010 και τέθηκε σε ισχύ το 2014, αποσκοπεί στην ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και της διαφάνειας τόσο για τους παρόχους όσο και για τους χρήστες των γενετικών πόρων. Εντούτοις, η έκθεση της CBD με τίτλο «Προοπτικές για τη βιοποικιλότητα σε παγκόσμιο επίπεδο 3» καταδεικνύει ότι ο στόχος του 2010 για τη βιοποικιλότητα δεν επιτεύχθηκε. Το 2010 στη Ναγκόγια (νομαρχιακό διαμέρισμα Aichi, Ιαπωνία), τα συμβαλλόμενα μέρη της CBD ενέκριναν και αναθεωρημένο στρατηγικό σχέδιο που περιλάμβανε τους στόχους του Aichi για τη

βιοποικιλότητα: 20 φιλόδοξους στόχους μοιρασμένους σε 5 στρατηγικά σκοπούμενα αποτελέσματα για να επιτευχθεί η προστασία της βιοποικιλότητας έως το 2020, στο πλαίσιο ενός στρατηγικού σχεδίου για τη βιοποικιλότητα για την περίοδο 2011-2020.

Η ΕΕ είναι επίσης συμβαλλόμενο μέρος στις ακόλουθες συμβάσεις: Σύμβαση Ramsar για τη διατήρηση των υδροτόπων (Φεβρουάριος 1971)· Σύμβαση για το διεθνές εμπόριο ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας που απειλούνται με εξαφάνιση (CITES) (Μάρτιος 1973)· Σύμβαση της Βόννης για τη διατήρηση των μεταναστευτικών ειδών άγριας πανίδας (Ιούνιος 1979)· Σύμβαση της Βέρνης για την προστασία της άγριας ζωής και των φυσικών οικοτόπων της Ευρώπης (1982)· Σύμβαση του Ρίο ντε Τζανέιρο για τη βιολογική ποικιλότητα (Ιούνιος 1992)· και στις εξής περιφερειακές συμβάσεις: Σύμβαση του Ελσίνκι για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας (1974)· Σύμβαση της Βαρκελώνης για τη Μεσόγειο (1976)· και Σύμβαση για την προστασία των Άλπεων (1991). Η ΕΕ δεσμεύεται επίσης από τη Σύμβαση του Aarhus (1998), η οποία προβλέπει την πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον, τη συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Οι διεθνείς προσπάθειες για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου πραγματοποιούνται δυνάμει της σύμβασης-πλασιού των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC). Τον Δεκέμβριο του 2015, τα συμβαλλόμενα μέρη της UNFCCC ενέκριναν τη συμφωνία του Παρισιού, μια νομικά δεσμευτική συμφωνία για το κλίμα, που ισχύει για όλες τις χώρες και έχει στόχο να περιορίσει την αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη αρκετά κάτω από τους 2 °C και να συνεχίσει τις προσπάθειες για τη διατήρηση της αύξησης αυτής κάτω από τον 1,5 °C. (2.5.2) Στο πλαίσιο της UNFCCC, η πρωτοβουλία REDD+ παρέχει μέσα για την καταπολέμηση της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών στις τροπικές περιοχές. Η συμφωνία του Παρισιού επισημαίνει πόσο σημαντική είναι η διασφάλιση της ακεραιότητας όλων των οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των ωκεανών, και της προστασίας της βιοποικιλότητας. Επιπλέον, στη συμφωνία του Παρισιού σημειώνεται επίσης ο κρίσιμος ρόλος του τομέα της χρήσης γης για την επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων μετριασμού της κλιματικής αλλαγής.

Στόχοι και επιτεύγματα

A. Προηγούμενα σχέδια δράσης για τη βιοποικιλότητα

Τον Μάιο του 2006, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση και ενέκρινε σχέδιο δράσης με θέμα «[Η ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας έως το 2010 — και μετέπειτα:](#)». Δεδομένου ότι η ΕΕ πιθανότατα δεν θα κατάφερνε να υλοποιήσει τον στόχο του 2010 σχετικά με την ανάσχεση της υποβάθμισης της βιοποικιλότητας, η Επιτροπή ενέκρινε νέα στρατηγική τον Ιούνιο του 2011 αποσκοπώντας στην «ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των υπηρεσιών οικοσυστήματος στην ΕΕ μέχρι το 2020 και αποκατάστασή τους [...], με παράλληλη ενίσχυση της συμβολής της ΕΕ στην αποτροπή της απώλειας βιοποικιλότητας παγκοσμίως». Τον Δεκέμβριο του 2011 το Συμβούλιο ενέκρινε τη [στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα έως το 2020](#), ενσωματώνοντας τους ακόλουθους έξι στόχους: πλήρης εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για τη φύση ώστε να προστατεύεται η βιοποικιλότητα· καλύτερη προστασία των οικοσυστημάτων και μεγαλύτερη χρήση πράσινων υποδομών· πιο βιώσιμη γεωργία

και δασοκομία· καλύτερη διαχείριση των ιχθυαποθεμάτων· εντατικότεροι έλεγχοι για χωροκατακτητικά ξένα είδη· και μεγαλύτερη συμβολή της ΕΕ στην αποτροπή της απώλειας βιοποικιλότητας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Β. Διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας
Η οδηγία για τους οικοτόπους (οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, όπως τροποποιήθηκε από την [οδηγία 97/62/ΕΚ](#)) θέσπισε το ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000. Το εν λόγω δίκτυο αποτελείται από «Τόπους Κοινοτικής Σημασίας/Ειδικές Ζώνες Διατήρησης» που καθορίζονται από τα κράτη μέλη, και από «Ζώνες Ειδικής Προστασίας» οι οποίες χαρακτηρίζονται βάσει της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών. Καλύπτοντας συνολική έκταση πάνω από 850 000 km², το δίκτυο Natura 2000 αποτελεί το μεγαλύτερο συνεκτικό δίκτυο προστατευόμενων τόπων παγκοσμίως. Η οδηγία για τους οικοτόπους αποσκοπεί πρωτίστως στην προαγωγή της διατήρησης της βιοποικιλότητας, λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και περιφερειακές απαιτήσεις. Η τροποποιημένη [οδηγία για τα πτηνά](#) (2009/147/ΕΚ) καλύπτει την προστασία, τη διαχείριση και τον έλεγχο των (άγριων) πτηνών, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για το βιώσιμο κυνήγι.

Γ. Χωροκατακτητικά ξένα είδη (IAS)

Οι αυστηρότεροι έλεγχοι για χωροκατακτητικά ξένα είδη είναι ένας από τους έξι στόχους της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020. Τα χωροκατακτητικά ξένα είδη προκαλούν ζημιές που ανέρχονται σε δισεκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο στην ΕΕ, όχι μόνον σε οικοσυστήματα αλλά και σε καλλιέργειες και ζωικό κεφάλαιο, διαταράσσοντας έτσι την τοπική οικολογία και επηρεάζοντας αρνητικά την υγεία του ανθρώπου. Βασικό στοιχείο του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 1143/2014](#) για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών είναι ο κατάλογος χωροκατακτητικών ξένων ειδών ενωσιακού ενδιαφέροντος. Ο κανονισμός επιδιώκει —μέσω της πρόληψης, της έγκαιρης προειδοποίησης και της ταχείας απόκρισης— να προστατεύσει τη γηγενή βιοποικιλότητα και να ελαχιστοποιήσει και να μετριάσει τον αντίκτυπο αυτών των ειδών στην υγεία του ανθρώπου και στην οικονομία. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταρτίσουν συστήματα εποπτείας και σχέδια δράσης.

Δ. Πρόσβαση σε γενετικούς πόρους και καταμερισμός των πλεονεκτημάτων

Μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου της Ναγκόγια για την πρόσβαση σε γενετικούς πόρους και τον καταμερισμό των πλεονεκτημάτων, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση τον Οκτώβριο του 2012 με σκοπό τον καθορισμό δεσμευτικών απαιτήσεων για την πρόσβαση σε γενετικούς πόρους στη χώρα καταγωγής και για να εξασφαλιστεί ότι τα πλεονεκτήματα καταμερίζονται δίκαια και ισότιμα. Η συμφωνία μεταξύ Κοινοβουλίου και Συμβουλίου οδήγησε στην έγκριση του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 511/2014](#). Δυνάμει του εν λόγω κανονισμού, οι γενετικοί πόροι και οι παραδοσιακές γνώσεις που συνδέονται με αυτούς τους πόρους μπορούν να μεταφέρονται και να χρησιμοποιούνται μόνο σύμφωνα με όρους που συμφωνούνται αμοιβαία μεταξύ των χρηστών (επιχειρήσεις, ιδιώτες συλλέκτες και ιδρύματα) και των αρχών της χώρας καταγωγής.

E. Εκμετάλλευση και εμπόριο άγριας πανίδας και χλωρίδας

Η Σύμβαση CITES ρυθμίζει το διεθνές εμπόριο, και ειδικότερα την (επαν)εξαγωγή και εισαγωγή ζώντων και νεκρών ζώων και φυτών, καθώς και τμημάτων και παραγώγων αυτών, βάσει ενός συστήματος αδειών και πιστοποιητικών. Ο βασικός κανονισμός ([κανονισμός \(ΕΚ\) αριθ. 338/97](#)) για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους μεταφέρει τους στόχους, τις αρχές και τις διατάξεις της Σύμβασης CITES στο δίκαιο της ΕΕ. Οποιαδήποτε αλλαγή στον κατάλογο των ειδών που απαριθμούνται στα παραρτήματα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 του Συμβουλίου, π.χ. για την εφαρμογή των αποφάσεων περί εγγραφής σε κατάλογο της διάσκεψης των συμβαλλόμενων μερών της CITES, γίνεται μέσω εκτελεστικού κανονισμού της Επιτροπής, όπως ο εκτελεστικός [κανονισμός \(ΕΕ\) 2019/1587](#) για την απαγόρευση της εισαγωγής δειγμάτων από ορισμένα είδη άγριας πανίδας και χλωρίδας στην Ένωση.

ΣΤ. Βιοποικιλότητα σε σχέση με την καλή μεταχείριση των ζώων

Η Επιτροπή δρομολόγησε το [κοινοτικό σχέδιο δράσης για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων 2006-2010](#), το οποίο υποστηρίζει την αρχή των τριών στόχων (αντικατάσταση, μείωση και βελτίωση της χρήσης ζώων στην έρευνα). Η [οδηγία 2010/63/ΕΕ](#) περί προστασίας των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς (που καταργεί την οδηγία 86/609/ΕΟΚ) βασίζεται στην ίδια αρχή και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2013. Επιπλέον, ο κανονισμός [\(ΕΚ\) αριθ. 1007/2009](#) έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι τα προϊόντα που προέρχονται από φώκιες δεν διατίθενται πλέον στην αγορά της ΕΕ.

Z. Θαλάσσια βιοποικιλότητα

Η θαλάσσια βιοποικιλότητα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των σχεδίων δράσης για τη βιοποικιλότητα σε σχέση με τους φυσικούς πόρους και την αλιεία. Η επανεξέταση της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα τονίζει τη σημασία της «καλής οικολογικής κατάστασης» των θαλασσών και των παράκτιων περιοχών προς υποστήριξη της βιοποικιλότητας. Επιπλέον, η [οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική \(ΟΠΘΣ\)](#) (οδηγία 2008/56/ΕΚ) σχετικά με την προστασία και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο του 2008. Στόχος της ήταν να εξασφαλιστεί η καλή κατάσταση των θαλάσσιων υδάτων της ΕΕ μέχρι το 2020 και να προστατευτεί η βάση των πόρων από την οποία εξαρτώνται οι οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τη θάλασσα. Η ΟΠΘΣ τροποποιήθηκε με την [οδηγία \(ΕΕ\) 2017/845](#), αντικαθιστώντας το παράρτημα ΙΙΙ σχετικά με τους ενδεικτικούς καταλόγους των στοιχείων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την κατάρτιση των θαλάσσιων στρατηγικών.

H. Δάση

Τα δάση καλύπτουν σχεδόν το 30 % της επιφάνειας του δικτύου Natura 2000. Η ΕΕ διαθέτει σχεδόν 182 εκατομμύρια εκτάρια δασών, τα οποία καλύπτουν το 43 % της χερσαίας της έκτασης και, ως εκ τούτου, διάφορα μέτρα της ΕΕ αποσκοπούν στην προστασία των δασών. Ο [κανονισμός για την ξυλεία](#) (κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 995/2010) καθορίζει τις υποχρεώσεις των φορέων εκμετάλλευσης που διαθέτουν ξυλεία και προϊόντα ξυλείας στην αγορά της ΕΕ. Αποσκοπεί στην καταπολέμηση του εμπορίου

παράνομα υλοτομημένης ξυλείας και προϊόντων ξυλείας μέσω βασικών υποχρεώσεων και απαγορεύει για πρώτη φορά τη διάθεση παράνομα υλοτομημένης ξυλείας και προϊόντων ξυλείας στην αγορά της ΕΕ. Τον Σεπτέμβριο του 2013 εγκρίθηκε ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «[Μια νέα δασική στρατηγική της ΕΕ](#). Μια [ενδιάμεση έκθεση](#) σχετικά με την εφαρμογή της δασικής στρατηγικής της ΕΕ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είχε σημειωθεί σημαντική πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων του 2020.

Θ. Χρήση γης, αλλαγή χρήσης γης και δασοκομία (LULUCF)

Ο τομέας LULUCF καλύπτει τη χρήση εδαφών, δέντρων, φυτών, βιομάζας και ξυλείας, και το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του είναι ότι όχι μόνο δεν αποτελεί πηγή εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου, αλλά έχει και τη δυνατότητα απορρόφησης CO₂ από την ατμόσφαιρα. Έως το 2020, τα κράτη μέλη είχαν δεσμευτεί, δυνάμει του πρωτοκόλλου του Κιότο, να εξασφαλίσουν ότι οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από τη χρήση γης αντισταθμίζονται από ισοδύναμη απορρόφηση CO₂, που καθίσταται δυνατή με πρόσθετη δράση στον τομέα. [\(2.5.2\)](#) Η ΕΕ τώρα έχει στόχο να κατοχυρώσει την αρχή αυτή (τον λεγόμενο «κανόνα της μη επιβάρυνσης») στο δίκαιο της ΕΕ για την περίοδο 2021-2030, ενσωματώνοντας για πρώτη φορά τον τομέα LULUCF στις προσπάθειες της ΕΕ για μείωση των εκπομπών. Δυνάμει του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2018/841](#), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 9 Ιουλίου 2018, σχετικά με τη συμπερίληψη των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και των απορροφήσεων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοκομίας στο πλαίσιο για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από τον τομέα LULUCF θα πρέπει να αντισταθμίζονται από τουλάχιστον ισοδύναμη αφαίρεση CO₂ από την ατμόσφαιρα κατά την περίοδο 2021-2030. Ο [κανονισμός LULUCF τροποποιήθηκε](#) τον Απρίλιο του 2023 προκειμένου να καθοριστεί νέος στόχος για το 2030 σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Ειδικότερα, στόχος είναι η αύξηση των καταβοθρών άνθρακα της ΕΕ κατά 15 %, που αντιστοιχεί σε ποσότητα 310 εκατομμύρια τόνων ισοδυνάμου CO₂. Τον Μάιο του 2023, ένα [έγγραφο καθοδήγησης της Επιτροπής](#) βοήθησε τα κράτη μέλη να ευθυγραμμίσουν τη χρήση γης, τη δασοκομία και τη γεωργία με επικαιροποιημένα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα, διασφαλίζοντας τη συμμόρφωση με αναθεωρημένους κανονισμούς.

I. Χρηματοδοτικά μέσα

Από το 1992 το χρηματοδοτικό μέσο της ΕΕ για το περιβάλλον είναι το πρόγραμμα LIFE. Η προστασία της φύσης και η βιοποικιλότητα έχουν συμπεριληφθεί στα υποπρογράμματα για τα πρώτα τέσσερα ήδη ολοκληρωθέντα στάδια. Το πέμπτο στάδιο του προγράμματος LIFE (θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 και καλύπτει την περίοδο 2014-2020) περιλαμβάνει δύο κύριους τομείς δράσης, για την κλιματική αλλαγή και για το περιβάλλον. Στο πλαίσιο του υποπρογράμματος για το περιβάλλον διατίθεται προϋπολογισμός 1,155 δισ. EUR για τη φύση και τη βιοποικιλότητα. Άλλα κονδύλια για τη στήριξη της βιοποικιλότητας έχουν προέλθει από τις πολιτικές για τη γεωργία και την αλιεία, το Ταμείο Συνοχής και τα Διαρθρωτικά Ταμεία, και από τα πολυετή ερευνητικά προγράμματα-πλαίσια. Το πλέον πρόσφατο στάδιο του προγράμματος LIFE (2021-2027) διαρθρώνεται όπως και το προηγούμενο, με τους

ίδιους δύο τομείς δράσης και τέσσερα υποπρογράμματα. Ο προϋπολογισμός για το υποπρόγραμμα «Φύση και βιοποικιλότητα» ανέρχεται σε 2,15 δισ. EUR.

IA. Οι στρατηγικές για τη βιοποικιλότητα και τα δάση με ορίζοντα το 2030

Στις 11 Δεκεμβρίου 2019, η Επιτροπή παρουσίασε την [Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#), μια φιλόδοξη δέσμη μέτρων που θα επιτρέψει στην ΕΕ να καταστεί ουδέτερη ως προς τις ανθρακούχες εκπομπές έως το 2050. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία παρέχει ένα [σχέδιο δράσης](#) για τη μετατροπή της ΕΕ σε μια βιώσιμη και ανταγωνιστική οικονομία. Μεταξύ των προτεινόμενων δράσεων περιλαμβάνεται μια [νέα στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030](#) (δημοσιεύθηκε στις 20 Μαΐου 2020) με μέτρα για την αντιμετώπιση των κύριων αιτίων της απώλειας βιοποικιλότητας, καθώς και μια [νέα δασική στρατηγική της ΕΕ](#) (δημοσιεύθηκε στις 14 Ιουλίου 2021) με μέτρα για τη στήριξη αλυσίδων αξίας μηδενικής αποψίλωσης. Η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 εξετάζει τις πέντε κύριες αιτίες της απώλειας βιοποικιλότητας (αλλαγές στη χρήση γης και θάλασσας, υπερεκμετάλλευση, κλιματική αλλαγή, ρύπανση και χωροκατακτητικά ξένα είδη), καθορίζει ένα ενισχυμένο πλαίσιο διακυβέρνησης για την κάλυψη των εναπομεινόντων κενών, διασφαλίζει την πλήρη εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ και συγκεντρώνει όλες τις υφιστάμενες προσπάθειες. Η δασική στρατηγική για το 2030 αποσκοπεί στην προσαρμογή των ευρωπαϊκών δασών στις νέες συνθήκες, στα ακραία καιρικά φαινόμενα και στη σημαντική αβεβαιότητα που προκαλεί η κλιματική αλλαγή. Αυτό αποτελεί προϋπόθεση για να συνεχίσουν τα δάση να εκτελούν τις κοινωνικοοικονομικές τους λειτουργίες και να διασφαλίζουν την ύπαρξη δυναμικών αγροτικών περιοχών με ακμάζοντες πληθυσμούς.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, η Επιτροπή ενέκρινε στις 22 Ιουνίου 2022 [πρόταση νόμου για την αποκατάσταση της φύσης](#), με σκοπό την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων που έχουν υποστεί ζημιές και την επαναφορά της φύσης σε ολόκληρη την Ευρώπη, από τη γεωργική γη και τις θάλασσες έως τα δάση και τα αστικά περιβάλλοντα. Ο νόμος θα απαιτεί από τα κράτη μέλη να καταρτίζουν εθνικά σχέδια αποκατάστασης για την επίτευξη των στόχων, παρέχοντάς τους παράλληλα την ευελιξία να λαμβάνουν υπόψη τις εθνικές τους συνθήκες.

Στις 24 Ιανουαρίου 2023, η Επιτροπή δημοσίευσε [ανακοίνωση με τίτλο «Αναθεώρηση της πρωτοβουλίας της ΕΕ για τους επικονιαστές — Μια νέα συμφωνία για τους επικονιαστές»](#), με στόχο την αναθεώρηση της [πρωτοβουλίας της ΕΕ για τους επικονιαστές του 2018](#), στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030. Η πρωτοβουλία του 2018 αποτέλεσε το πρώτο πλαίσιο της ΕΕ για την αντιμετώπιση της μείωσης των άγριων επικονιαστών. Η αναθεωρημένη πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές θέτει στόχους για το 2030 και ορίζει δράσεις στο πλαίσιο τριών προτεραιοτήτων: τη βελτίωση της διατήρησης των επικονιαστών και αντιμετώπιση των αιτίων της μείωσής τους· τη βελτίωση των γνώσεων· και την κινητοποίηση της κοινωνίας και την προώθηση του στρατηγικού σχεδιασμού και της συνεργασίας.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Ως συννομοθέτης, το Κοινοβούλιο στηρίζει από καιρό τις πολιτικές της ΕΕ για την προστασία της βιοποικιλότητας και την κλιματική αλλαγή. Τον Σεπτέμβριο του 2010, το Κοινοβούλιο ενέκρινε [ψήφισμα σχετικά με την εφαρμογή της νομοθεσίας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας](#), ενόψει του στόχου για την περίοδο μετά το 2010. Στο ψήφισμα αυτό το Κοινοβούλιο εξέφραζε τη βαθιά του ανησυχία για το γεγονός ότι η διεθνής πολιτική ατζέντα δεν προσδίδει στην ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας τον χαρακτήρα του κατεπείγοντος και ζητούσε καλύτερη διακυβέρνηση στον τομέα της βιοποικιλότητας, τόσο στις εσωτερικές όσο και στις εξωτερικές σχέσεις.

Τον Νοέμβριο του 2016, το Κοινοβούλιο, ανταποκρινόμενο στο σχέδιο δράσης, ενέκρινε [ψήφισμα για την καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας άγριων ειδών](#), με σκοπό την καταστολή αυτού του οργανωμένου και καταστροφικού εγκλήματος, που συνιστά απειλή για τη βιοποικιλότητα δεδομένου ότι οδηγεί πολλά είδη στα πρόθυρα της εξαφάνισης. Το σχέδιο δράσης έχει τρεις προτεραιότητες: πρόληψη, επιβολή και συνεργασία. Τονίστηκε η σημασία της συνεργασίας σε παγκόσμιο επίπεδο μεταξύ των χωρών καταγωγής, διέλευσης και προορισμού. Τον [Οκτώβριο του 2016](#) και τον [Οκτώβριο του 2017](#), το Κοινοβούλιο ενέκρινε ψηφίσματα κατά της έγκρισης από την Επιτροπή γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) —αραβόσιτος, σόγια, κ.λπ. — και σχετικά με τις προσπάθειες για να διευκολυνθεί η απαγόρευση της καλλιέργειας ΓΤΟ από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τον στόχο της προστασίας της βιοποικιλότητας, της φύσης και του εδάφους.

Στο ψήφισμά του της 14ης Οκτωβρίου 2015 με τίτλο «[Προς μια νέα διεθνή συμφωνία για το κλίμα στο Παρίσι](#)», το Κοινοβούλιο υπενθύμισε ότι η κλιματική αλλαγή επιταχύνει την απώλεια βιοποικιλότητας, ζήτησε να επιτευχθεί συμφωνία που θα συνεπάγεται «εκτεταμένες προσπάθειες σε όλους τους τομείς» και σημείωσε ότι η χρήση της γης «έχει σημαντικό δυναμικό αποδοτικότητας για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας».

Το ψήφισμα του Κοινοβουλίου της 16ης Ιανουαρίου 2020 [σχετικά με τη 15η σύνοδο της Διάσκεψης των μερών \(COP15\) της Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα](#) υπογράμμισε την ανάγκη να ενισχυθούν η φιλοδοξία και η συμμετοχικότητα και να βελτιωθεί η λειτουργία του παγκόσμιου πλαισίου για τη βιοποικιλότητα μετά το 2020.

Στο [ψήφισμα της 8ης Οκτωβρίου 2020](#) σχετικά με μια νέα δασική στρατηγική της ΕΕ, το Κοινοβούλιο τόνισε επίσης τον κρίσιμο ρόλο που διαδραμάτισε η δασική στρατηγική της ΕΕ για την περίοδο μετά το 2020 και η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία στην επίτευξη των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού και της Ατζέντας του 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Το ψήφισμα του Κοινοβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2020 με συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με [ένα νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την ανάσχεση και την αντιστροφή της αποψίλωσης των δασών για την οποία φέρει ευθύνη η ΕΕ σε παγκόσμια κλίμακα](#) τόνισε ότι η εμπορική και επενδυτική πολιτική πρέπει να αναθεωρηθεί προκειμένου να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικότερα η παγκόσμια πρόκληση της αποψίλωσης των δασών, δημιουργώντας ίσους όρους ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο και

λαμβάνοντας υπόψη τη σχέση μεταξύ των εμπορικών συμφωνιών και της παγκόσμιας βιοποικιλότητας, καθώς και των δασικών οικοσυστημάτων.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το θέμα αυτό, επισκεφθείτε τον ιστότοπο της [Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων \(ENVI\)](#).

Georgios Amanatidis / Maria-Mirela Curmei
10/2023

